

Raadsinformatiebrief

Datum: 22 januari 2024

Zaaknummer: 1341843

Portefeuillehouder: Mariëlle van Alphen

Contactpersoon: Annemarie Gijsbers, teammanager a.i. Sociale Beleidsontwikkeling

Onderwerp

Inventarisatie naar een verhoging van de inkomensnorm voor minimaregelingen. Specifieker een verhoging van 120% van de bijstandsnorm naar 130% van de bijstandsnorm.

Aanleiding

Tijdens de bespreking van de kadernota 2023 en tijdens de politieke beschouwingen, heeft u als raad gevraagd om een onderzoek te doen naar het verbreden van de norm voor minimaregelingen van 120% naar 130% van de bijstandsnorm. Daarnaast staat het onderzoek als concreet actiepunt in de uitvoeringsagenda armoede benoemd. Met deze Raadsinformatiebrief (verder: RiB) deelt het college van burgemeesters en wethouders (verder: college) de uitkomsten van dit onderzoek aan uw raad.

Inhoud

Inleiding

In de Uitvoeringsagenda Armoede en schulden staat dat de gemeente Boxtel werkt aan blijvende verbeteringen van de situatie van haar inwoners. Een sterke financiële basis is een voorwaarde. Daarom heeft het college geïnventariseerd wat de (verwachte) gevolgen zijn van een uitbreiding van de minimaregeling-doelgroep.¹

In deze RiB worden de resultaten van deze inventarisatie uiteengezet. Allereerst wordt geschetst op welke regelingen de doelgroep tussen de 120% en 130% momenteel aanspraak kan maken. Vervolgens wordt verslag gedaan van een interview met ContourdeTwern over de normverhoging. Tot slot wordt ingegaan op een indicatie van de doelgroepstijging en wordt een kostenindicatie gegeven.

Huidige regelingen

Er zijn verschillende nationale- en lokale regelingen om inwoners met een laag inkomen te ondersteunen. Op landelijk niveau kunnen inwoners met een inkomen tussen 120% en 130% aanspraak maken op regelingen zoals: de huurtoeslag, de zorgtoeslag, het kindgebonden budget en de algemene heffingskorting. De hoogte van deze regelingen is verschillend en hangt af van de persoonlijke context. Een normverhoging van lokale regelingen heeft geen consequenties voor de (hoogte van) uitkeringen die inwoners vanuit landelijke regelingen ontvangen. Geld vanuit deze regelingen telt niet mee als bruto-inkomen voor de toeslagen.

¹ Een uitbreiding van de doelgroep houdt in dat de inkomensgrens voor minimaregelingen te verhogen van 120% van de bijstandsnorm naar 130%.

Op lokaal niveau heeft Boxtel verschillende regelingen voor inwoners met een laag inkomen. Voor de meeste regelingen geldt momenteel een inkomensgrens van 120% van de bijstandsnorm. Bij het toekennen van de regelingen wordt echter altijd maatwerk toegepast. In Bijlage 1 is een overzicht van de huidige lokale regelingen met toelichting ingevoegd.

Het afgelopen jaar hebben verschillende gemeenten, met een soortgelijke grootte als Boxtel, de normverhoging van minimaregelingen naar 130% doorgevoerd. Voorbeelden hiervan zijn de gemeente Leudal in Limburg en de gemeenten Molenlanden en Gorinchem in Zuid-Holland.

Interview welzijnsorganisatie

Bij de afweging voor een normverhoging van minimaregelingen is de lokale context belangrijk. Om deze context te duiden heeft een interview plaatsgevonden met de grootste welzijnsorganisatie van Boxtel: ContourdeTwern. Bij ContourdeTwern hebben we signalen opgehaald van sociaal raadsleden en de coördinator van de administratiemaatjes. Zij hebben op dagelijkse basis contact met inwoners die een laag inkomen hebben.

ContourdeTwern is positief over de normverhoging van minimaregelingen. Ze geven aan zich zorgen te maken over de groep inwoners met een inkomen net boven 120% van de bijstandsnorm. De verwachting is dat deze groep het zwaar gaat krijgen in 2024. De energiebelasting gaat omhoog, terwijl het energieplafond en de energietoeslag vervallen. Daarnaast stijgen de zorgpremies, terwijl de zorgtoeslag daalt. Ook is het de verwachting dat de boodschappen duurder blijven worden.

Door de normverhoging van de energietoeslag is ContourdeTwern bekend geraakt met de doelgroep die tussen de 120% en 130% van de bijstandsnorm valt. Deze groep lijkt vooral te bestaan uit werkenden en inwoners met een AOW en een klein aanvullend pensioen. Volgens ContourdeTwern gaat deze groep het, zonder extra maatregelen, volgend jaar het zwaarst krijgen. Een normverhoging voor minimaregelingen is volgens ContourdeTwern een effectieve maatregel om deze (verwachte) armoedeval te voorkomen.

ContourdeTwern benadrukt bij een eventuele verhoging het belang van uniformiteit en stabiliteit. Het is wenselijk dat een normverhoging structureel wordt doorgevoerd. Zo weten inwoners waar zij aan toe zijn.

Vergroting doelgroep

De doelgroep die tussen 120% en 130% van de bijstandsnorm valt is niet volledig in beeld. Dit maakt het inschatten van de grootte van de doelgroep tot 130% lastig is. Cijfers van de energietoeslag en het CBS geven inzicht in de mogelijke grootte. Hoewel deze cijfers sterk van elkaar afwijken, worden ze voor de volledigheid beiden weergegeven.

Energietoeslag

De cijfers die de gemeente zelf heeft over de doelgroep tussen de 120%-130%, zijn cijfers van de energietoeslag. Uit deze cijfers blijkt dat de verhoging van de inkomensnorm leidt tot een stijging van de doelgroep van 14%. Hierbij is het belangrijk te vermelden dat bij de energietoeslag niet op vermogen wordt getoetst. Bij minimaregelingen wordt deze toets wel uitgevoerd, waardoor de stijging van de doelgroep minder groot kan zijn.

Boxtel	
Tot 120%	1389
120%-130%	197
<i>Verwachte stijging</i>	<i>14,18%</i>

Bron: Cijfers toegekende energietoeslag gemeente Boxtel

CBS

Landelijk geeft de armoedemonitor van het CBS-inzicht in de cijfers van de vergrote doelgroep. Uit deze monitor blijkt dat de verhoging van de inkomensnorm leidt tot een grotere stijging van de doelgroep. Ook hierbij geldt dat het CBS geen rekening houdt met vermogen in de cijfers. Gebaseerd op de armoedemonitor van het CBS uit 2021 betreft het een stijging van de doelgroep van 31%.

Boxtel	101%	110%	120%	130%
Aantal huishoudens Boxtel (afgerond in honderdtallen)	600	900	1300	1700
<i>Verwachte stijging</i>	30,77%			

Bron: Armoedemonitor CBS 2021

Kostenindicatie

De onduidelijkheid rondom de grootte van de doelgroep tot 130% van de bijstandsnorm, maakt dat een kostenindicatie lastig te maken is. Om uw raad en zo compleet mogelijk beeld te geven, is de kostenindicatie in twee delen opgedeeld:

1. De verwachte kosten van de stijging in uitbetalingen per minimaregeling.
2. De verwachte personeelskosten.

Verwachte kosten per minimaregeling

Hieronder wordt een kostenindicatie op basis van de energietoeslagcijfers en op basis van de CBS-cijfers gepresenteerd. In de berekening van deze kosten is wederom geen rekening gehouden met een vermogenstoets. Dit maakt dat de werkelijke kosten lager uit kunnen vallen.

Regeling	Huidige kosten²	Verwachte kosten Cijfers energietoeslag	Verwachte kosten Cijfers CBS
Bijzondere bijstand	€ 823.646,46	€ 940.463,13	€ 1.077.076,14
Welzijnsfonds	€ 218.077,69	€ 249.007,36	€ 285.178,52
Individuele Inkomens toeslag	€ 178.402,14	€ 203.704,68	€ 233.295,11
Collectieve zorgverzekering minima	€ 117.047,10	€ 133.647,73	€ 153.061,59
Stichting leergeld ³	€ 15.365	€ 17.544,20	€ 20.092,69
<i>Totale verwachte kosten</i>	€ 1.337.173,39	€ 1.544.367,09	€ 1.768.704,05
<i>Totale verwachte stijging</i>	n.v.t.	€ 191.828,70	€ 416.165,66

Personele kosten

Bij een eventuele verhoging van de inkomensnorm voor minimaregelingen stijgt de doelgroep. Hiermee stijgt ook het aantal aanvragen dat de gemeente in behandeling neemt en verwerkt voor de minimaregelingen. De verwachte toename aan capaciteit bij een normverhoging is 1 FTE op schaal 8. De kostenindicatie die hierbij hoort is € 86.000.

² Deze kosten zijn gebaseerd op cijfers van 2022. Dat jaar was het laatste kalenderjaar dat ten tijde van het onderzoek afgerond was.

³ Stichting Leergeld bepaalt zelf de normen van hun regelingen. Omdat het waarschijnlijk is dat ze dit conform normen van de gemeente doen, zijn ze meegenomen in dit overzicht.

Conclusie kostenindicatie

De normverhoging voor minimaregelingen leidt tot structureel hogere kosten voor het beleidsproduct inkomensvoorziening. Deze totale kosten komen voor Boxtel uit op een bedrag tussen € 278.000 en € 503.000. Hiervoor is geen dekking voorzien in de huidige meerjarenbegroting. Daarom moet er een integrale afweging worden gemaakt in de kadernota van 2025. Een verhoging van de inkomensnorm van 120% naar 130% van de bijstandsnorm is dan ook op zijn vroegst in 2025 mogelijk.

Vervolg

Zoals omschreven in bovenstaande RiB brengt een verhoging van de inkomensnorm voor minimaregelingen van 120% naar 130% kosten met zich mee. De hoogte van deze kosten vraagt om een integrale afweging. Deze integrale afweging wordt gemaakt in de kadernota van 2025, die vastgesteld wordt door uw Raad. Om die reden maakt het college met de behandeling van de kadernota de afweging of zij met een raadsvoorstel komt om de inkomensnorm van minimaregelingen te verhogen.

Met vriendelijke groet,
het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Boxtel,

V.C. Fijneman
secretaris

R.S. van Meygaarden
burgemeester

Bijlagen

Bijlage 1: Totaaloverzicht minimaregelingen Boxtel